

Анна ХОЛОСТОВА,
аспірант НАДУ при Президентові України

**ПРО НЕОБХІДНІСТЬ ВИКЛЮЧЕННЯ З ПЕРЕЛІКУ
РОБОТИ І ПОСЛУГ, ЩО ВИКОНУЮТЬСЯ І НАДАЮТЬСЯ
ЗА ПЛАТУ УСТАНОВАМИ ТА ЗАКЛАДАМИ ДЕРЖАВНОЇ
САНІТАРНО-ЕПІДЕМІОЛОГІЧНОЇ СЛУЖБИ, ПОСЛУГ З
ДЕЗІНФЕКЦІЇ, ДЕЗІНСЕКЦІЇ, ДЕРАТИЗАЦІЇ**

Згідно Постанови Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2003 р. N1351 затверджено тарифи (прейскуранти) на роботи і послуги, що виконуються і надаються за плату установами та закладами державної санітарно-епідеміологічної служби". Одними з таких робіт і послуг, що виконуються і надаються за плату установами та закладами державної санітарно-епідеміологічної служби є Профілактична дезінфекція (п. 246); Дезінсекція в приміщеннях (п. 250); Дератизація в будинках і спорудах (п. 252) [2].

Вважаю, що в умовах євроінтеграції, Україні варто перейняти досвід Європейських держав та виключити дані послуги з переліку робіт та послуг, що виконуються і надаються за плату установами та закладами державної санітарно-епідеміологічної служби по наступним причинам:

1. Державна санітарно-епідеміологічна служба сама приписує проведення дезінфекційних робіт на об'єктах, сама проводить дезінфекційні роботи (проводиться дезстанціями або відділами профілактичної дезінфекції, що підпорядковані санепідслужбі) та сама себе контролює (так як сан-епід перевірки, сан-епід висновки видаються також установами санепідслужби). Це протирічить будь-яким канонам, що сповідує європейський державотворчий підхід та демократія в цілому. Один і то й же орган не може виконувати роботи і контролювати якість цих робіт. Дана схема є корупційною та не дозволяє контролюючому органу бути об'єктивному при перевірці: чи може служба зробити висновок, що вона ж (служба, чи її відділ) провела роботу на низькому рівні?

2. Згідно Постанови Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2003 р. N1351 вартість послуги Дезінсекція в приміщеннях (п. 250) складає 1,48 грн. за один кв. метр (у договорі на 1 рік); вартість послуги Дератизація в будинках і спорудах (п. 252) складає 1,29 грн. за один кв. метр (у договорі на 1 рік) [2]. Є декілька шляхів трактування даних тарифів. Не чітко визначено, що саме прописується у договорі, що підписується на 1 рік: чи це 1,48 і 1,29 грн. за м.кв. в місяць? Чи це 1,48 і 1,29 грн. за м.кв. в рік? Якщо це ціна в місяць, то скільки саме обробок входить в місячне обслуговування? Те ж саме питання виникає, якщо договір заключається на рік за ціною 1,48 і 1,29 грн. за м.кв. Скільки саме дезінсекцій та дератизацій буде проведено за рік? Одна? Дві? Чи по санітарно-епідеміологічним показникам? А може по мірі потреби? Для прикладу, якщо у одного об'єкту виникає необхідність проведення дезінсекції 1 раз на рік, то її вартість становитиме 1,48 грн. за м.кв. А якщо у одного об'єкту виникає

необхідність проведення дезінсекції 5 раз на рік, то її вартість уже становитиме 0,29 грн. за м.кв. Ця нечітка визначеність дає можливість маніпулювання цінами закладами державної санітарно-епідеміологічної служби, що підписують договори на надання послуг з дезінсекції та дератизації. Часто можемо спостерігати навмисне демпінгування цін та перекручування визначених Постановою тарифів - навмисне збільшення або зменшення реальної площі на яку заключаються договори, заключення договору на одну обробку за ціною річного обслуговування і т.д.

3. Тарифи, що затверджені Постановою і раніше були замалими для надання якісних послуг з дезінфекції, дезінсекції, дератизації ефективними та високоякісними препаратами та обладнанням, а в умовах інфляції, що в 2015 році склав 99,2% [1] - виконання знезаражувальних робіт по даному преїскуранту є апріорі неможливим.

4. В Україні тотальний дефіцит, а точніше - повна відсутність нормативних документів (інструкцій, методичних вказівок, технічних специфікацій), що описували б вимоги до процедур проведення дезінфекції, дезінсекції, дератизації на об'єктах. Єдиний діючий документ, що описує вимоги до процедури проведення дезінсекції та дератизації для підприємств продовольчої торгівлі є СанПіН 5781-91 "Санітарні правила для підприємств продовольчої торгівлі", що затверджені Міністерством охорони здоров'я СРСР 16.04.1991 року. У п. 169 СанПіНу 5781-91 вказано, що "Роботи з дезінсекції та дератизації (при їх необхідності) повинні проводитися фахівцями дезстанціями або відділів профілактичної дезінфекції санепідстанцій, як правило, після закриття підприємства в день, що передує санітарному дню. До початку дезінфекції прибираються або герметично закриваються всі затарених в фабричну упаковку харчові продукти, проводиться вологе підмітання, прибирання та миття підлоги, стін і т. п. у всіх тих приміщеннях, де будуть проводитися ці роботи. Щільно закриваються всі вікна, кватирки, двері, вентиляційні люки та інші отвори; підприємство в такому стані знаходиться до ранку наступного дня" та п.206 "Для проведення дезінсекції та дератизації адміністрація підприємства повинна укласти договір з міськдезстанцією або відділом профілактичної дезінфекції територіальної санепідстанції" [4]. Дані вимоги не відповідають сучасним ринковим вимогам у двох пунктах.:

1й: після проведеної реорганізації Державної санітарно-епідеміологічної служби України в 2012 році кількість дезінефекційних станцій становить 27 одиниць, а бюджет на «Державний санітарно-епідеміологічний нагляд, дезінфекційні заходи по боротьбі з епідеміями у 2013 році становив 1 536 281,00 млн. грн. [3]. Це не дозволяє більшості дезстанцій та відділів профілактичної дезінфекції санепідстанції забезпечити себе мінімальною матеріально-технічною базою, необхідним обладнанням та спецзасобами. Кількість працюючих у таких закладах як правило 5-10 чоловік. Всі ці вищенаведені факти не дають фізичної змоги дезстанціям та відділам профілактичної дезінфекції санепідстанції надавати достатнього рівня якості послуги з дезінсекції та дератизації підприємств продовольчої торгівлі та

охопити весь закріплений за дезустановами район. Тому, дані послуги, а точніше не роботи з дезінсекції та дератизації, а впровадження професійних пест контроль програм на підприємствах продовольчої торгівлі проводяться приватними пест контроль підприємствами, які мають достатні матеріально-технічні, кадрові ресурси для провадження діяльності. Даний СанПН регулює діяльність дезстанцій або відділів профілактичної дезінфекції санепідстанцій у розділі провадження дезінсекції, дератизації, однак, фактично, реально дані роботи проводяться вже не (або не тільки) дезстанціями або відділами профілактичної дезінфекції санепідстанцій, а й приватними структурами.

2й: технологія проведення робіт, а саме "До початку дезінфекції прибираються або герметично закриваються всі затарених в фабричну упаковку харчові продукти, проводиться вологе підмітання, прибирання та миття підлоги, стін і т. п. у всіх тих приміщеннях, де будуть проводитися ці роботи. Щільно закриваються всі вікна, кватирки, двері, вентиляційні люки та інші отвори; підприємство в такому стані знаходиться до ранку наступного дня" описує лише одну з можливих технологій проведення дезінсекції, а саме заключну (аерозольну, методом зрошення, тощо). Однак, на сьогодні існують декілька технік проведення дезінсекції, що не потребують спеціальної підготовки приміщення, герметизації та зупинення технологічного процесу.

Відповідно, документи, що якимось чином законодавчо визначають вимоги до процедури та контролю дезінфекції, дезінсекції, дератизації не є сучасними, перейшли нам у спадок від СРСР та є морально застарілими. Виконувати роботу по зазначеним технологіям не представляється можливим.

З вищезазначеного, можна зробити наступні висновки:

1. Послуги Профілактичної дезінфекції (п. 246); Дезінсекції в приміщеннях (п. 250); Дератизації в будинках і спорудах (п. 252) необхідно виключити з переліку робіт і послу, що виконуються і надаються за плату установами та закладами державної санітарно-епідеміологічної служби" згідно Постанови Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2003 р. N 1351;

2. Право виконання дезінфекційних, дезінсекційних, дератизаційних послуг віддати приватним компанія, що мають необхідну матеріально технічну базу, кадрове забезпечення та необхідний досвід надання подібних послуг;

3. Зкладами державної санітарно-епідеміологічної служби сконцентруватись на прописанні умов ведення знезаражувальної діяльності, створення методичних вказівок, інструкцій та у тісній співпраці з профільними громадськими організаціями проводити контроль виконання цих нормативів приватними структурами.

Список використаних джерел

1. Індекс інфляції (Україна). Мінфін. Офіційний веб-портал. URL: <http://index.minfin.com.ua/index/infl/?2015>
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2003 р. N 1351 "Про затвердження тарифів (прейскурантів) на роботи і послуги, що виконуються і надаються за плату установами та закладами державної санітарно-епідеміологічної служби". Верховна рада України. Офіційний веб-портал. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1351-2003-%D0%BF/pagejsessionid=F34A9399E4C4A3457B7A5D96B2BB9D5A>
3. Про результати аудиту ефективності використання міністерством охорони здоров'я України коштів державного бюджету на виконання завдань та функцій із забезпечення державного санітарно-епідеміологічного нагляду і дезінфекційних заходів// Рахункова палата України. Офіційний веб-портал. URL: <http://www.ac-rada.gov.ua/control/main/uk/publish/article/1492984>;
4. Санітарні правила для підприємств продовольчої торгівлі (СанПиН 5781-91) від 16.04.1991р. // Верховна Рада України. Офіційний веб-портал. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v5781400-91>